

Шпилюк А. В.,

здобувачка вищої освіти спеціальності F3 Комп'ютерні науки
Науковий керівник: Богатенкова О. Є., асистент кафедри економічної
кібернетики, комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ ЯК ДРАЙВЕРИ ВІДБУДОВИ

У дослідженні обґрунтовано розвиток людського капіталу та соціальної стійкості що є основними стратегічними пріоритетами для громад у відбудові, модернізація інфраструктури на засадах безбар'єрності та енергоефективності, стимулювання локального економічного зростання через залучення інвестицій та підприємництва.

Першочерговим і, можливо, найбільш критичним пріоритетом для громад є відновлення та розвиток людського капіталу, що є фундаментом будь-якої стійкої відбудови. Наслідки війни значно деформували демографічну і соціальну структуру спільнот, що проявляється у скороченні кадрових ресурсів, підвищенні потреби в психологічній допомозі та актуальності реінтеграції ветеранів і внутрішньо переміщених осіб. Увага має бути спрямована на формування інклюзивного і безбар'єрного середовища, яке охоплює не лише фізичну доступність, але й забезпечення якісних послуг у сферах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту. Для цього необхідне впровадження комплексних програм розвитку лідерських якостей та професійного навчання для місцевих кадрів, орієнтованих на виконання завдань стратегії відбудови, а також на підвищення рівня психологічної стійкості населення. Інвестиції в людський капітал є ключовим чинником для відновлення соціальної інфраструктури та забезпечення довгострокового сталого розвитку громад [1].

Наступний стратегічний пріоритет спрямований на всебічну модернізацію інфраструктури, яка виходить за межі простого відновлення зруйнованого. Відбудова є унікальною можливістю для створення якісної структури через впровадження принципів енергоефективності, стійкості та цифровізації. Громадам варто зосередитися на забезпеченні стабільної роботи критичних систем, таких як водопостачання, електроенергія та опалення, шляхом диверсифікації джерел і застосування сучасних технологій, що зміцнить їхню готовність до майбутніх криз. Потребує уваги і житлова підтримка населення, що вимагає ефективною координації ресурсів з державними програмами та міжнародними донорами для відновлення й будівництва нового житла з використанням сучасних екологічних стандартів. Визначальним є також оновлення містобудівної документації, яка враховує нові безпекові вимоги й необхідність мінімізації екологічної шкоди в процесі відновлення [2].

Економічний розвиток є основним чинником забезпечення довгострокової стійкості громад. Стратегії розвитку мають акцентуватися на

заохоченні підприємницької діяльності та залученні інвестицій шляхом ефективного використання місцевих конкурентних переваг: інтелектуальних, природних, інфраструктурних та адміністративних ресурсів. Громади повинні активно формувати сприятливе середовище для бізнесу, що здатне зацікавити зовнішніх інвесторів, адже без чіткої та якісної стратегії розвитку залучення фінансування, як приватного, так і державного чи донорського, суттєво ускладнюється. Підтримка повинна відбуватися в економічній диверсифікації регіону, яка дозволяє компенсувати втрати від зникнення традиційних галузей бізнесу, а також інтеграція у глобальні економічні зв'язки для доступу до прогресивних технологій та капіталу.

Успішна повоєнна модернізація значною мірою залежить від якості стратегічного планування та ефективної співпраці місцевої влади з громадськістю. Стратегія розвитку громади є основним документом місцевої регіональної політики, що не лише забезпечує базу для залучення фінансування, а й формує спільне бачення майбутнього. Прозорість процесу планування та активна участь громадськості на всіх етапах – від визначення потреб до моніторингу реалізації проектів – мають вирішальне значення. Саме здатність громад організовуватися та визначати пріоритети знизу вгору стане основою для відродження України. Територіальні громади, послуговуючись розширеними можливостями, отриманими завдяки децентралізації, включаючи податкові ресурси і повноваження, повинні трансформуватися в економічні одиниці, що самозабезпечуються та динамічно розвиваються.

Список використаних джерел

1. Громади активно впроваджують Пріоритети створення безбар'єрного простору. *mindev.gov.ua* URL: <https://mindev.gov.ua/news/35872-gromadi-aktivno-vprovadzuiut-prioriteti-stvorennia-bezbarjernogo-prostoru>
2. Планування розвитку територіальних громад. *Асоціація міст України* URL: <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/1plangrweb.pdf>